

De stenen op dit adres zijn geadopteerd door ODS Prinses Margriet.

Mozes Leman	10-03-1898, Avereest	31-01-1943, Monowitz
Vrouwkje Leman-van der Horst	30-11-1906, Weststellingwerf	12-10-1942, Auschwitz
Betje Leman	12-10-1942, Auschwitz	08-07-1939, Avereest

Begin vorige eeuw woonde koopman Abraham Leman met zijn vrouw Betje Davidson aan de Meppelerweg 46 in Balkbrug. Beiden waren al voor de oorlog overleden. Van hun 9 kinderen overleden er drie op jonge leeftijd en woonden er aan het begin van de oorlog nog 3 in Balkbrug. Keetje Leman (03-10-1902) woonde in het ouderlijk huis. Daarnaast op nummer 44 (dat adres stond destijds bekend als I 51a) woonde haar broer Mozes, die schilder was, met zijn vrouw en dochtertje. Aan de Meppelerweg 11 was de manufacturenwinkel/woonhuis van Isaac Leman en zijn gezin, de oudere broer van Keetje en Mozes.

Mozes Leman was geboren op 10 maart 1898. Op 18 december 1935 trouwde hij in Amsterdam met Vrouwkje van der Horst die geboren was in Weststellingwerf op 30 november 1906. Hun eerste kindje werd op 1 december 1937 doodgeboren. Op 8 juli 1939 werd in Balkbrug hun dochter Betje geboren, genoemd naar haar in 1933 overleden oma van vaderskant.

De gezinnen Leman uit Balkbrug bezochten elke week de dienst in de synagoge aan de Markt in Dedemsvaart, waar ze wandelend naar toe gingen. Een wandeling van heen en terug ongeveer 10 kilometer. Onderweg werd er, rekening houdend met de jonge kinderen die mee waren, enkele keren gerust.

Mozes Leman was huisschilder van beroep. Zeer waarschijnlijk moest ook Mozes met de andere Joodse mannen uit Avereest in de zomer van 1942 naar een werkkamp (zijn broer Isaac moest naar werkkamp Conrad bij Staphorst en wellicht was Mozes daar ook) en werd hij vanuit dat werkkamp op 2 oktober 1942 naar kamp Westerbork overgebracht. Daar zag hij zijn vrouw en dochter weer die op diezelfde dag waarschijnlijk per tram van Balkbrug naar Zwolle zijn gebracht en vandaar per trein naar kamp Westerbork. Het jonge gezin was een week in het doorgangskamp en werd op 9 oktober 1942 naar Auschwitz gedeporteerd. Het transport kwam enkele dagen later aan in Auschwitz-Birkenau.

SS-arts Johann Kremer was aanwezig bij de aankomst van dit transport in Auschwitz en schreef die avond in zijn dagboek:

12 oktober 1942

Tweede preventieve vaccinatie tegen tyfus; ze veroorzaakt een hevige algemene reactie, s avonds koorts. Ondanks dat heb ik 's nachts een speciale actie met lieden komend uit Holland meegemaakt (1.600 personen). Gruwelijke taferelen voor de laatste bunker! Dit was mijn 10de speciale actie.

Vrouwkje en dochter Betje zijn in de door Kremer genoemde 'laatste bunker' vergast. Betje was 3 jaar, Vrouwkje 35. Van de in totaal 1703 met dit transport gedeporteerden werd alleen een deel van de 461 mannen (meestal tussen 15 en 50 jaar oud) geselecteerd voor arbeid. Mozes hoorde bij die groep. Hij werd naar het vlakbij gelegen werkkamp

Monowitz overgebracht. Van de mannen waarover later niets meer is vernomen, is de sterfdatum na de oorlog bepaald op 31 januari 1943. Mozes Leman werd 44 jaar.

Droef bericht. — Wij vernemen, dat het echtpaar Mozes Leman en Vrouwkje Leman—v. d. Horst in Auschwitz om het leven is gekomen.